

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

(Va urma.)

lui Maiu, 1877, a fost un act de o mare prevedere.

Când înaintarea armelor rusești întâmpina o pedecă momentană, care punea situațiunea militară într-o lumină critică, atunci s'a grăbit și guvernul princiar să răspundă la apelul adresat trupelor române de către cvarțitul general rus a doua zi după primele lupte dela Plevna. Ce rezultate a dat acțiunea combinată a armelor române și ruse în Bulgaria; cât de mare a fost efectul cooperării trupelor române, a căror atitudine a întrecut asceptarea generală; în ce strinsă alianță ambele armate, cea imperială și cea princiară, au împărțat încercările și victoria — toate acestea sunt de prisos a le mai aminti aici dacă n'am voi să dovedim încă odată și în mod peremptoriu că, România, de vreme ce și-a sigilat cu sângele ei proclamarea independenței, nu și datorește de cât sieși și armelor sale noua sa situațiune, căreia congresul dela Berlin i a dat consăntirea sa.

Cărei cooperări de împregiurări datorește de altă parte România dobândirea Dobrogei? În al 13-lea secol, pe când Rusia era încă departe de a forma un întreg politic, Dobrogea ajunsese în puterea unor poporațiuni tartare. La începutul secolului al 15-lea ei trebuiră să o cedeze Sultanului, care făcuse încă mai dinainte din Bulgaria o provincie otomană. De aci dar se vede, că Inalta Poartă a luat Dobrogea de la România, ear nu de la Bulgaria. Intrarea familiilor bulgare în acele ținuturi, care fû pe rând tătară, română și otomană, se întâmplă în timpuri recente și din punctul de vedere etnografic și a puținii omogenități ce o caracterisă, ea este de o mică însemnătate. De aci rezultă dar că la noua împărțire a teritoriilor, care trebuia să fie rezultatul resbelului 1877—78, dacă vre-un popor de la Dunărea-de-jos era autorizat să revindică Dobrogea cu istoria în mână, apoi atunci România era singura națiune în drept să facă a valoră această revindicare. Sub ce titlu s'ar pute cere într'un mod valabil alipirea unei părți din Dobrogea și a Silistriei, a unei cetăți fostă altă-dată română și de o mare importanță, la Bulgaria, întru cât principatul Bulgariei, la eșirea din pozițiunea sa de provincie otomană, n'a fost în stare să aducă în ajutorul său titluri istorice sau succese militare? Cu drept cuvânt guvernul turc a creșut, că este drept că, în momentul când dominațiunea otomană încetează din Dobrogea, succesiunea normală în această dominațiune se cuvine României.

Indată ce se ivi însă cestiunea Basarabiei, toată energia guvernului princiar trebuî să se îndrepteze și fû chiar îndreptată nu spre a dobândi aceea ce România nu mai avea, ci de a menține aceea ce mai poseda încă. Era simțimentul intim al națiunii de a menține mai bine o provincie care crescuse în corpul statului român, de cât de-a cuceri un teritoriu care este despărțit de țară printr'un rîu larg și al cărui caracter, fost român, a putut prea bine să l schimbe în parte o dominațiune străină de 400 ani. În fine, era pentru guvernul român o datorie imperioasă să evite ori ce transacțiune, care ar fi avut aerul unei renunțări voluntare și oare-cum venale la o parte a patriei comune, ai cărei fii au oferit tot devotamentul lor spre a lua asupra-le partea lor la sacrificiile aduse țerei și care își puseseră toată mândria lor în aceea de-a contribui la succesele ei. De aceea și propunerea de-a schimba Basarabia cu Dobrogea fû respinsă fără trăgănare. România refușă o sporire echitabilă în speranța de-a menține cel puțin un strict și legitim *statu-quo*. Tratatul din Berlin decise altfel: Basara-

bia română fû acordată Rusiei și Dobrogea reveni earăși la România, fără ca să se fi ivit măcar ideea despre o compensațiune.

Din respect pentru spiritul de pacificare, de care era inspirate puterile la Congres, România s'a supus otăririlor europene și a vîdut esecutându-se cedarea Basarabiei cu o durere resemnată. Multe luni după aceasta, și nu fără greutate, intră ea în posesiunea Dobrogei. Această posesiune nu este nici până în acest moment deplină și ea a dat de cîrînd ocaziune la dispute regretabile.

Resultă oare din examinarea nepărtinitoare a acestor împregiurări, că România a primit dela Rusia Dobrogea ca un dar grătit, ca o probă de bunăvoință marinimoasă? Tratatul de San-Stefano, care trăda de sigur cugătarile cele mai intime ale Rusiei, nu punea această cestiune nici măcar sub titlul unui dar, ci pur și simplu sub al unui schimb, de vreme ce în el Dobrogea părea destinată să compenseze Basarabia. Acel tratat n'a fost el oare anulat în această privință prin tratatul dela Berlin? Fără a pune vre o greutate pe argumentele lesne de tras din pierderea Basarabiei, unde se poate descoperi aci existența unui dar? Teritoriul reîncorporat la România fost'a el rupt din Rusia, sau din Bulgaria, căreia imperiul rus îi consacră exclusivamente tot sprijinul său? Nu, căci Dobrogea, tot atât de puțin ca și Silistria, n'a fost nici odată nici rusească nici bulgărescă. În virtutea inițiativei sale suverane, cu care s'a unit în fine și Rusia și pe baza multor discuțiuni, Europa, în unire cu Sublima Poartă, a decretat ca imperiul otoman să renunțe la Dobrogea în favoarea României.

Odată intrate în posesiunea Dobrogei, autoritățile române tractează ele oare în adevăr rău și împovărează ele pe Bulgari numai și numai din cauza rasei lor? Interesul Românilor pentru Bulgari este un simțiment care a existat în toți timpii. În cursul mai multor veacuri, România a fost locul unde locuitorii peninsulei balcanice, și mai ales Bulgarii, care căuta să se desvoolte atât pe terenul material cât și pe cel moral au căutat și au găsit ospitalitatea cea mai cordială. Chiar o enumerare superficială a Bulgarilor celor mai bogați și mai luminați ar fi de ajuns spre a proba că România a fost locul în care ei au ajuns la averi și la educațiune.

Prin aneșirea Dobrogei, România devine astăzi limitrofă Bulgariei, după ce a conlucrat la emanciparea ei, și părți împrăsciate de elemente bulgare au ajuns sub dominațiunea ei directă. Se poate oare susține că România, uitându-și tradițiunile trecutului și necunoscînd interesele sale actuale, să aleagă tocmai momentul acesta, pentru ca, într'o ciudată contradicție cu continua sa atitudine, să se pue acum în contra vechilor sei oaspeți, care au devenit supușii săi, să și propună de a tracta rău pe locuitorii bulgari din Dobrogea, numai, și numai pentru că sînt Bulgari? Este de prisos de a mai stăruî asupra acestui punct. Această aculare poate se reziste tot atât de puțin unei examinări imparțiale ca și afirmările desvolute mai sus.

(Semnat) *Cămpineanu* m. p.
„U. p. Alt.”

Discursul

dlui Ioan Brătianu în cestiunea revisuirii art. 7 din Constituțiune (cestiunea Ovreilor).

(Înceiere).

D. President al consiliului. Ce fel nu ați dis-o? Dar când veniți să ne faceți un requisitoriu dela 1848 și până astăzi, când diceți, că încă de pe atunci sîntem trădători ai națiunii române în favoarea

Israelitilor mai puteți declara, că aveți încredere în acest minister? Când ați sci, că sînt deee care dic ca d-ta, nași mai sta un moment pe acea bancă....(Aplause).

Eu m'am întrebat: de ce oare onor. d. Vernescu, și cu onor. fracțiune, face astăzi opozițiune guvernului, de ce desbină partida liberală națională în două? Nu vedeți dv. că dacă se desbină o partidă în fracțiuni, mai cu samă când ea este la putere, nu vedeți că atunci partida adversă, care se chiamă conservatoare, chiar dacă nu s'ar fi gândit a lua în mână puterea, găsind poarta deschisă, are să se arunce cu toate puterile ca să intre în cetate? Nu vî aduceți aminte cum am venit chiar noi la guvern? Desbinarea partidei conservatoare a înlesnit foarte mult reușita noastră.

Venind însă partida conservatoare la putere, ar da ea oare onor. d. Vernescu mai multă siguranță decât noi, că cestiunea Israelitilor va fi deslegată conform interesului național? Dacă i dă aceasta încredere, atunci de ce a combătut pe d. Maiorescu și n'a trecut lîngă d-sa? Nu pot dar să mi eșpic atitudinea d-v., de cât că puneți în suspiciune și pe conservatori ca și pe noi.

Pe de o parte, ne acușați pe noi de o desbinare pe care d v. ați căutat-o; ear pe de alta, când noi am reușit a atrage pe terenul acestei cestiuni naționale chiar partidele cele mai opuse, pentru ca să nu fie în țară decât un singur glas, pentru deslegarea acestei cestiuni, care nu este a unei partide, atunci d-v., ne faceți din aceasta o crimă! Cu alte cuvinte, d-le Vernescu, partida conservatoare nu i inspiră încredere, ministerul actual e trădător al intereselor țerei, d-ta declara că nu primesci puterea! Dar cui lași această țară, d-le Vernescu? Ce? D-ta ești un nihilist? (Aplause sgomotoase; mare ilaritate).

D-lor, acest termen este parlamentar și l'am întrebuințat pentru că n'am voit să dic d-lui Vernescu că este un ambițios, care pentru interese de partidă să voiască a duce țara în prăpastie, nici că este un om care nu știe ce face, nu știe ce voiesce, sau care nu voiesce nimic; de aceea l'am întrebat cu mirare, dacă d-sa este un nihilist? (Aplause).

Onor. d. Vernescu a dis, că viața mea întreagă nu i dă nici o asigurare în cestiunea care ne preocupă astăzi. Negreșit că viața onor. d. Vernescu trebuie să mi dea mie și țerei întregi o încredere absolută. (Iaritate). Ce dice d-sa? Că Brătianu și Rosetti la 1848 au dat drepturi Israelitilor. Mi se pare că d-nul Locusteanu Rusu este de aci; d-sa știe că proclamațiunea și programa mișcării dela 1848 au fost redactate de Eliade Rădulescu, și că noi cei tineri, n'am făcut atunci decât să urmăim pe acei, care țineau în mână stindardul național, ca Eliade Rădulescu. Cum d-lor? Eliade Rădulescu, generalul Thel, Goleșci, erau ei trădători de țară? Dar de ce au pus ei în Constituțiunea Română de atunci rezolvarea cestiunii israelite? Au pus-o pentru că dincoace de Milcov nu era în adevăr o cestiune israelită; la noi, aci, nu am avut pe tron un domn, care să facă specule în paguba țării și să aducă năvălirea Israelitilor cu grămada, pentru miile de galbini ce i aducea acest trafic cu interesele cele mai vitale ale țerei. (Aplause). La noi nu s'au făcut țerguri și țergulețe pe proprietăți particulare cu colonisări de Israeliti, pentru că la noi era obiceiul să se înțeleagă boerii de dreptul cu țeranii, fără să aibă intermediar pe Israeliti: de aceea nu năpustiseră Ovreei peste Muntenia ca peste Moldova; de aceea nu era aci o cestiune israelită la 1848 și nici un pericol în proclamațiunea lui Eliade Rădulescu.

Vin la 1866. Onor. d-le Vernescu, d-ta ești în drept să ignorezi istoria contimpurană, pentru că nu ai luat parte la densa. La 1866 nu se făcea decât ceea ce d v. voiați să faceți astăzi; ceea ce diceți că v'ați gândit de mult că trebuie să facem ca să rădicăm Europei un pretext de a ne privi ca persecutori în cestiune religioasă.

Unul din membrii minorității de astăzi a dis că, dacă se primia acel articol așa cum se propusese la început în Constituțiune, ar fi fost un mare pericol, fiind că

ar fi fost interpretat prin un alt articol din codicile civile, astfel în cât să deschidă porțile largi și mari la toți Israeliti.

Dar unde ați vîdut d-voastră aceasta? Unde ați găsit că cei din 1866 deschideau astfel de porți la Ovreei? D-v., v'ați revoltat, nu d-ta d-le Vernescu, care pe atunci te ocupai de alte afaceri și ai fi astfel cel mai competent de a scrie istoria contimpurană a țării, pentru că ar trebui să fii presupus cel mai imparțial, de oare ce nu ai luat nici o parte la densa (ilaritate); vorbesc însă de aceia, care să ocupau atunci de această cestiune și care au asumuțit o parte din poporul român ca să vîdă să impună Camerei interdicțiunea cuprinsă în Constituțiune. Dar, în loc de a recurge la un asemenea mijloc, care ne descredita în străinătate, și care în țară nu numai nu vindeca răul, ci îl agrava, căci năvălirea Evreilor a mers crescînd de atunci, de ce mai bine nu primiau articolul ce se pusese la început în Constituțiune, și în același timp nu căutau a lua toate precauțiunile în adevăr eficace, ca să îngrădească interesele noastre naționale? Veni'a atunci unul din d-lor să pună cestiunea pe acest teren? Nu! ci s'au dus de și au dat mîna cu toți aceia, cărora le sta pe pept noua stare de lucruri ce se inaugurasă atunci, și astfel poate unii fără conștiință de aceea ce făceau, au asumuțit pasiunile poporului celui mai de jos, care s'a dus și a dîrîmat sinagoga, cu gândul ca de acolo să se ducă în altă parte....Eacă d-lor, ceea ce s'a petrecut la 1866. Partida liberală și națională nu voia să dea drepturi în masă Evreilor; ci voia să rădice numai o armă din mîna atât a alianței israelite cât și a tuturor inamicilor țerei; voia să facă atunci ceea ce voiați să faceți d-v. astăzi și dacă și acum nu veți face decât numai acusări, fără a lua precauțiuni serioase și reale, apoi același pericol, care exista atunci îl veți renoi și astăzi. (Aplause).

Am auzit pe stimabilul și iubitul meu amic d. Docan dicînd, că d sa voiesce ca articolul din Constituțiune să nu fie suprimat; o părere onorabilă, dar mi pare bine că este și unică în felul ei.

D. I. Docan. Și onor. d. Mantu a spus tot aceasta.

D. president al consiliului. D-nul Mantu se află într'o pozițiune delicată; altfel și d-lui este tot așa de luminat ca și d. Vernescu (Iaritate).

D-lor, ați inseris la 1866 art. 7 în Constituțiune; dar în ce ați reușit cu acest articol, pe care însă d. Docan voiesce să l manșinem?

Ați vîdut că onor. d. Codrescu, care când se pune să studieze o cestiune i dă toată atențiunea, v'a arătat că emigrațiunea în România dela 1866 încoace nu a încetat că, din contră ea a crescut. D sa a făcut cu această ocaziune un tablou îngrozitor de plaga, care se întinde, asupra României fără să găsească cea mai mică stavilă în art. 7. Prin urmare, vî întreb încă odată; ce ați făcut cu acel articol? Nu ați făcut de cât rău țerei, și de aceea toți sînteți astăzi de opiniune, că e bine să fie șters, nu numai pentru că să impune prin tratatul dela Berlin, ci fiind că ați vîdut că el ne-a făcut un mare rău fără să ne dea în schimb cel mai mic bine. (Aplause).

Trec la altă ordine de idei. S'a vorbit că la Berlin am avut întălnire cu Israeliti de-acolo. Aceasta este adevărat, și sînt unii din colegii mei care au fost față la întălnire; nu știu dacă și D. Ferichidi nu era acolo. M'am întălnit cu presidentul alianței israelite din Paris, nu cu d. Crémieux, care e president de onoare, ci cu adevăratul president, al cărui nume nu mi vine în minte, precum și cu directorul general al societății d. Cohen. Domniele lor au voit să me vadă și negreșit că a trebuit să primesc întrevăderea. Dar le-am dis: Voiți să puneți cestiunea israelită în Congres? Ne faceți o mare nedreptate, și faceți în același timp un mare rău coreligionarilor d-voastre.

Noi cei dintăiu sîntem interesați să ștergem art. 7 din Constituțiunea noastră căci el face coreligionarilor d-v., o situațiune privilegiată în România. În adevăr că ministru de financie, am putut constata că,

asupra de ce indivizi care călcau legile financiare, opt cel puțin erau Israeliti și numai doi creștini. Creștinilor le aplicăm amende ce le impune legea; Israelitilor însă dacă îndrăzneam să ating unul sau doi din opt, era lucru mare, pentru că me temiam că toată Europa are să strige: persecuțiune religioasă!

Această situațiune, le diceam, noi suntem cei dintâi care dorim a o schimba, fiind că ea este mai mult în desavantajul nostru decât al Israelitilor.

Dar acum întreb pe onorabili domni care cred că sînt singuri espresiune adevărată a sentimentului de conservațiune națională, îi întreb să mi spună ce au făcut de la 1866 până astăzi pentru garantarea intereselor României și ce stavilă au ridicat contra năvălirii Israelitilor în țară. Cunosce două singure acte: Unul era legea comunală dela 1868, prin care România se împărțea în 32 de state. Când spunea onor. d. Codrescu alaltăieri cum este construită de puternic alianța israelită și cu câte greutăți vom avea să luptăm în contra ei, mi aduceam aminte de proiectul de lege al domniei lor, care nu se mulțămia pe atât cât este de slabă societatea română, ci voiau să o împartă în fărâmaturi (aplaude).

În acel proiect era vorba despre decentralizare. Eu înțeleg descentralizarea, dar ce fel de descentralizare? Constituirea puternică a tuturor elementelor din țară în așa condițiuni în cat toți împreună, toți strinși și legați prin legi să poată lupta, să poată dezvoltă mai cu tărie și mai cu energie naționalitatea română, ear nu să facă atâte state, câte județe în România. Al doilea proiect a fost cel faimosul subscris de 33 deputați, pe care i cred oameni destul de serioși spre a nu pute să și închipuiescă, că într-o societate modernă ar fi fost posibilă să se adoapte și să se aplice măsurile pe care d-lor le propuneau. Acel proiect era din partea d-lor numai o simplă reclamă electorală, dar care din nenorocire dedea pretext Evreilor să strige: persecuțiune religioasă!, popor barbar!, legi barbare!

Eacă tot ce ați făcut dela 1866 și până astăzi în această cestiune.

Care sînt însă instituțiunile de credit la formarea căroră ați contribuit, și prin care să puteți asigura interesele economice, sociale, naționale și politice ale României?

Nu am vădut să se fi format decât două, trei societăți: Creditul funciar rural și urban și societățile de asigurare. Dar la formarea acestor instituțiuni n'am vădut să fi luat parte acei mari filo-români, acei în focați patrioți, care cred că pot să rezolve astăzi cestiunea Evreilor votând câte-va motive.

Singur onor. d. Vernescu a luptat împreună cu noi, căci am avut luptă ca să putem înființa Creditul funciar, fără de care astăzi jumătate din proprietățile române ar fi fost cumpărate de Evrei pe numele multora din acei care astăzi ne acuză că vindem țara Evreilor. (Aplause prelungite).

Să-meargă ori cine pe la tribunale să vadă câți din noi cei acușati, cei bănuți am cumpărat pe numele nostru case și moșii pentru Evrei și câți din partea cealaltă? (Aplause sgomotoase și prelungite).

Diceam d-lor, că onor. d. Vernescu, singur dintre domniele lor, a luptat pentru întemeierea creditului funciar; d-lui a mers numai până la prag, căci vădend, că nu s'a ales president, s'a retras până a nu fi creditul constituit (ilaritate). Acesta este un fapt istoric.

D. G. Vernescu. Când va fi vorba despre aceasta, voi spune cum au fost lucrurile!

D. President al consiliului. Onor. d. Vernescu a dis, că cestiunea Evreilor s'a pus la Berlin fiind, că eram noi la putere; dar n'a voit să se esplice mai mult. Voiesce d sa a lăsa să se înțeleagă că noi am lucrat pe sub ascuns ca să îndemnăm pe Congres a se ocupa de cestiune sau că ne am arătat prea în contra Israelitilor? Ori-cum ar fi însă, d-sa a dis că s'a pus cestiunea în Congres din cauza noastră.

Apoi noi oare am fost cauza introdu-

cerii cestiunii în Congres ori alianța israelită, care tocmai fiind că eram noi la putere, scia că nu vom intra în nici un fel de transacțiune cu dēnsa? Onor. d. Vernescu, care a analizat viața mea dela început, uitară că la 1857 am cădut dela minister tocmai fiind că o mare parte din presa europeană, amăgită prin scirile din țară, se revoltase în contra mea ca persecutor aprig al Evreilor?

D. G. Vernescu. Era o intrigă nedemnă.

D. President al consiliului. Crede d-sa că oare intrigă nedemnă venea din partea onor. fracțiuni?

Nu, negreșit. Prin urmare eram persecutat de cătră, acei, care au multă simpatie pentru Evrei.

La 1867, când am eșit din minister, ducându-mă la Paris m'am oprit în Viena, și am un martor ocular, care vă poate încredința, că ilustru d. de Beust, pe atunci mare cancelar al imperiului, a cerut să mă vadă. Eu însă mi-am dis: pentru ce? Nu aveam o misiune oficială, ca să am nevoie să văd pe d. Beust. Cu toate aceste marile cancelari a stăruit în dorința sa, dîcend că are curiositate să facă cunoscința omului care a cutezat să se opună uneia din cele mai mari puteri ale lumii: iesuiții și alianța israelită. Cu toate aceste n'am voit a mă prezenta dlui de Beust. Asemenea la Berlin nu m'am dus. M'am dus însă la Paris. Presentatu-m'am oare la d. marquis de Moustier, pe atunci ministru de externe al imperiului frances? Representantele Franței în Bucuresci, d. Boyard mi-a imputat când m'am înturnat în țară, că n'am vădut la Paris pe d. Moustier.

Toată presa, d-lor, era atunci în contra noastră, atribuindu-ne persecuțiunii în contra Evreilor. Cât am stat la Paris — vre-o șase săptămâni — mai toată presa am isbutit a o face să revină în favoarea noastră; fac apel la marturii oculari să spună dacă n'au găsit la mine pe reposatul Saint-Marc Girardin, pe care căutam a l face să ne ia apărarea în contra calumniilor a căror victimă eram.

D. A. Candiano-Popescu. Așa este; eram față.

D. President al consiliului. Atunci însă când toată Europa era în contra noastră n'am întâlnit pe nici unii din cavalerii, ce sînt astăzi acușatorii nostri, care să lupte în contra alianței israelite; n'am găsit combătend, prin presă sau în ori-ce alt mod, pe nici unul din acei cavaleri, care astăzi încalcă pe cal și se răped spre a prăpădi pe Ebrei. Pe când d-lor ședeau la o parte, noi luptam... (aplaude).

La Berlin, după cum v'am spus, am vădut pe presidentul alianței israelite și i am dis: nu puneți cestiunea în Congres, fiind-că ne umiliți, și atunci națiunea va fi cu mai mare cuvânt în contra coreligionarilor d-v.; demnitatea națională se va simți atinsă.

Apoi după ce cestiunea a fost introdusă în congres și s'a otărit partea ce ne privește, am întâlnit din nou pe acel d. president însoțit și de d. Cohen, directorul alianței israelite. D-lor vorbeau cu un compatriot al meu și au voit să mă facă să intru și eu în conversațiune. Dară le-am dis: „de oare-ce ați voit ca cestiunea să se tracteze afară din țară, nu mai e nimic între noi“ și m'am depărtat (aplaude).

Să nu vină astăzi nimeni să mi deslege mai mult limba...

D. G. Vernescu. Tocmai aceasta voim să vă deslegăți limba.

D. I. C. Brătianu, presidentul consiliului, D-ta ai voi să mi se deslege limba pentru ca să provoci zizanie (aplaude).

S'a mai dis că eu am dat promisiuni comitelui Andrassy, că am luat chiar angajamentul în cestiunea Israelitilor.

Cine cunoaște pe comitele Andrassy nu poate să creadă că d-sa a putut spune cuiva acest lucru. Chiar adversarii sei mărturisesc, că este cel mai perfect cavalier între diplomații Europei. Comitele Andrassy nu poate să afirme ceea ce nu a fost. N'am vorbit cu d sa niciodată în cestiunea israelită astfel încât se iau cel mai mic angajament.

Din contra, comitele Andrassy mi dicea într-o di că, dacă unele puteri nu țin samă de greutățile cestiunei israelite la noi d-sa, care ca vecin al nostru cunoaște în pregiurările mai bine, înțelege și aprețiază aceste greutăți. N'am avut dar nevoie să iau nici un angajament, fiind că comitele Andrassy era unit cu mine în privința greutăților ce le înfățișază cestiunea.

Vedeți, d-lor, aceste le afirm dela tribună; prin urmare, puteți fi siguri, că nu mi-aș permite să dau o desmînșire de aci marelui cancelar al imperiului austro-maghiar.

Repet, d-lor, ceea-ce vă spuneam dela început, că, dacă am luat cuvântul, a fost mai mult pentru că onor. d. Vernescu m'a somat, ca ministru constituțional, să viu să i dau asigurări în privința soluțiunei ce se va da acestei cestiuni. Înțeleg aceasta din partea onor. d. Vernescu, care, fiind nou pe terenul luptei de apărare a intereselor naționale, are nevoie de asigurarea, că vom fi totdeauna alături cu acei care, prin instituțiuni și prin legi, vor căuta să ea măsurile cele mai serioase spre a pune interesele noastre, economice, sociale, naționale și politice, la adăpost de ori-ce pericol (aplaude).

Dar acum onor. d. Vernescu să ne răspundă dacă, după aceste declarațiuni categorice, să unesce și d-sa cu moțiunea majorității. Dacă ne unim cu toții, atunci putem privi viitorul cu încredere.

Ear dacă nu se unesce cu noi, atunci să binevoiască onor. d. Vernescu, împreună cu onor. fracțiune, de oare-ce nici în dreapta nu au încredere, să ia răspunderea situațiunei ce o fac partidei liberale, împărțind o în două și dând străinilor spectacolul desbinării și curagiul de a lupta în contra noastră.

Eu nu mă pot lăsa a fi atras pe terenul pe care ar voi să mă ducă d. Vernescu, căci, v'am declarat în ședința secretă și repet și acum că, dacă nu pot consimți a fi măciuca unei fracțiuni liberale ca să isbesc pe o altă fracțiune, tot așa nu mă voi face gâde al partidei liberale spre a sugruma partida opusă. Voiu lupta împreună cu d-voastră toți, pentru ca să îndreptăm rătăcirile acele ce pot avea consecențe rele pentru țară; dăr lupta noastră nu va merge până la suprimarea partidelor. Urmând astfel, am deschide porțile străinului, cum le au deschis Polonia, Italia, în veacul de mijloc, și Franța la 1793; s'ar deschide porțile străinului, fiind-că o națiune în care partidele nu mai au garanții în intru, și lupta merge până a se desființa unele pe altele, este o națiune condamnată.

Eacă situațiunea pe care o creați d-v., fără însă să aveți și curagiul de a i lua răspunderea (aplaude prelungite și repetate).

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Reșinariu, 15 Martie (Înmormântarea parochului Sava Popoviciu Barcianu). De astădată am se ve raportează despre o festivitate foarte tristă, ce s'a petrecut în comuna noastră. Este înmormântarea unui din cei mai distinși membri ai comunei noastre. Încă de dimineață sunau dela ambe bisericile clopotele vestind festivitatea, ce are se urmeze. La 9 oare dim. sosi Escelența Sa Înalt Prea Sfințitul domn arhiepiscop și mitropolit Miron Romanul însoțit de Prea Sfinția Sa domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc Nicolau Popea și de toți membrii senatului bisericesc al consistoriului arhiepiscopesc. Intr'aceea sosise la casa mortului o mulțime de trăsuri, cari aduceau dinpregiur, mai ales de la Sibiu, cunoscuți și amici ai reposatului. Poporul din comună curgea în mari masse la casa reposatului, pentru a da onoare din urmă mult iubitului lor părinte. La 10 oare dim. conductul funebrel grandios porni cătră biserica cea mare: Cosciugul încărcat cu ghirlande și cununi de flori fû purtat parte de corpul învătătoresc parte de membrii

comitetului parochial din loc. După cosciug urmau, frăținiile, fii, numeroșii nepoți și rudeniile reposatului, apoi onorațiunile consistoriului, un număr considerabil a inteligenței române din Sibiu, străinii, fruntașii comunei și o mulțime de popor. Ajuns la biserică, cosciugul fû aședat pe un catafalc în mijlocul bisericei și Escelența Sa Înalt Prea sfințitul domn arhiepiscop și metropolit, asistat de toți membrii senatului bisericesc al consistoriului arhiepiscopesc și de alți preoți din pregiur (la număr 14) a servșit cele rituale. Colegul reposatului, domnul paroch Emilian Cioran, a rostit de pe amvon o cuvântare, care a stors la toți cei de față lacrimi. Din biserică conductul a pornit spre cintrim, unde în fața mormântului, domnul învătătoriu Goga a aprețuit într-o frumoasă cuvântare mai ales meritele, ce i le-a câștigat reposatul pentru scoală și comună. „Dumnezeu să l erte“, mergea din gură în gură și cu lacrimi în ochi, fie-care arunca o mână de pământ pe cosciugul cu fundat în groapă. Precum, noi din comună, am fost totdeauna mândri, că avem în mijlocul nostru un membru așa de vrednic, așa ne-a fost astăzi o adevărată satisfacțiune, când am vădut marea cinste și venerațiune, ce i s'au adus reposatului din partea celor mai înalți reprezentanți ai bisericei și națiunei noastre. Comuna va fi păstră cu scumpătate memoria prea vrednicului și prea iubitului ei paroch Sava Popoviciu Barcianu.

De sub poalele munților apusenii, în Martie 1879. (Lipsa de medici pentru popor. Compătămirea Seghedinenilor). Între multele scăderi și necasuri de cari este, bag samă, menit bietul nostru popor se suferă, ca și când veți Doamne el ar fi singur osândit și creat de Ddeu pentru suferințe, — căci, nu sînt de ajuns pentru el apăsările dîlnice ce-l torturează în sute de moduri, cum sînt: contribuțiile de feliurite specii, cari în loc de a mai scădea, se tot înmulțesc din an în an, ear statul, respective domni dela cărmă, par'că au chiemarea a inventa speciile de contribuție nouă, — pe lângă toate acestea, noi sătenii cesti din provincie, mai avem parte și de acea nenorocire: că nu avem în apropiere și la îndemână nici medic, ba nici măcar chirurg, din care causă s'a constatat deja: că mulți din popor bolnăvindu-se (cei mai mulți de aprindere „de plămâni“) cel puțin 10% mor singur numai din lipsa de medic și medicamente.

În întreg cercul acesta (Aiudului) nu avem nici un medic, ba nici măcar un chirurg provincial, — numai ampoiații dela stațiunea călei ferate în Teiușiu au pre medicul lor, după care, dacă din întemplantă trimite cineva din provincie în momente supreme, pentru un drum de 1/4 de oară cu trăsura trebuie să-i solvească 3 fl. v. a. (di: trei fr.) și trasura separat. Deci de sine urmează, că bietul popor, și din lipsa mijloacelor banesci nu se poate folosi de medic și medicamente — chiar nici în momentele supreme, — care împrejurare, am putea dice, c'am cum de comun se și vorbește deja pe aici, că servește astăzi de un mijloc sigur de regresare a generațiunei! Când merge preotul la casa unui bolnav, îl prinde mirarea și flori vădend pe bietul om d. es. într-o aprindere de plămâni, cum îl torturează chinurile aducendul curend chiar în agonia morții, ear în loc de ai putea ajuta ce-va: e silit să lăcrămeze atât din compătămire cătră cel ce este de moarte cât și cătră casnicii acestuia, cari i mai măresc durerile cu plânsul și văietatele lor. Eată un tablou trist al poporului sătean; dar acest rău este putem dice

un ce comun, ce dominează de-a rândul în toate comunele locuite mai tot de Români.

Ce ar fi dară de făcut, ca să se poată delăta acest rău până acum atât de nevădat în samă, deși el stă analog cu proverbul latin: „contemta parva scintella?” În această privință voi să dau răspunsul, însă nu dela mine, ci răspunsul opiniunii comune de pe aici; sînt adecă două opinii salutare deși cu greu de realizat, adecă: 1. Ca tot 2—3 comune mai măritoare, a căroră număr de suflete trece în fie-care preste 1000 să susțină un medic, sau cel puțin un chirurg, măcar pre care să-l poată avea comunele totdeauna la dispozițiune. 2. Afară de aceasta, să se alăture în institutele teologice și un studiu din științele medicale și chirurgice, propunându-se mai cu samă cunoștința acelor boale, de cari mai îndeobște patimesce poporul muncitor de pe sate. Dintr'aceste două opinii respective idei: cea din urmă ar fi doară mai practicabilă sau mai cu scop,*) — dare-ar Dumnezeu să o vedem cât mai curînd în realitate chiar.

Voiesc se scriu ce-va și despre vaetul reslătit al catastrofei înfiorătoare din Seghedin ce se răspîndi ca fulgerul prin toate comunele acestui cerc (al Aiudului). Cum se lăți faima înfiorătoare, la moment în legătură cu aceasta, zelosul și energicul d. jude cercual S. Molnar (român) ordonă prin toate comunele aparținătoare de cercul seu colectă de pâne, (căci pe atunci de aceasta era lipsa mai mare și grabnică) și poporul român, care precum se scie dela natura sa e milos și foarte compătimitor, dacă numai acea pâne avé la casă: o predede antistiei comunale spre administrarea la d. jude cercual în Teiuș care în scurt timp a și spedit 2568 chlgr. de pâne.

Dumnezeu să ne ferească de asemenea catastrofe ca și cea a Seghedinului care a umplut de spaimă tot sufletul creștin. Dar medici pentru popor, precum și preoți preparați măcar în parte și din amintitul ram de știință să ne dea Dumnezeu cât de mulți.

I. P—u.

Varietăți.

(Denumire). Majestatea Sa c. r. apostolică s'a îndurat prea grațios, a denumit pre dl. general-major Alecsandru Gurin, director la institutul geografic militar, de comandant al diviziunii de infanterie XVIII și a da mai de parte mandatul: ca acestuia să i se facă cunoscută exprimarea *preaînaltei mulțămiri* pentru prea eminențele servicii prestate în postul lui de până acuma. —

*) (Mulțămită publică) mult stimatului dn Dr. Brandt prof. de chirurgie în Cluj. Dacă în urma simțului moral e deobligat fie-care individ a fi mulțămitoriu și recunoșcătoriu față cu binevoitorii de bine, făcătorii sei; atunci cu deosebire sînt și trebuie să fiu deobligat la aceasta, eu carele avui fericirea a fi împărțit, prin mijlocirea mult stimatului dn Dr. Brandt, cu tesaurul cel mai prețios dic cel mai prețios, căci ce are omul mai scump, mai prețios în lume decât sănătatea? de care lipsit în decurs de 12 ani, mă credeam a fi omul cel mai nefericit în lume, eram aproape de desperare, când eată că o mână destul de dibace, o mână adevărat măiestră mi veni întru ajutoriu și după o operațiune scurtă, după o cură de 2 săptămâni mă eliberă din

cătușele morbului îndelungat (hypertrophia glandulae lymph. în reg. anguli sinistri maxi. inf.) mi redădu sănătatea, cea ce ca ori care bolnav o doiriam și eu cu mare neastîmpăr și pentru care mult stimat dl medic binevoiască a primi profunda mea mulțămire și recunoștință. Nu pot trece cu vederea pre dl. Dr. Fejér asistent, care prin marinimoasele sale serviiuri ce mi le-a prestat în decurs de 2 săptămâni, a contribuit mult la promovarea reîn sănătoșărei mele, pre domni: Vasiliu Roșescu protopop și Anania Trombitaș [cari prin conducerea și dese cercetări, și sfaturi părintesci, au arătat o adevărată și părintească îngrijire față de mine, asemenea pre dl medicinist Alecsandru Popp, care au sacrificat regulat pre fie-care și oare întregi, petrecînd lângă patul meu, consolându-mă și provisionându-mă cu cărți de cetire făcîndu-mă în modul acesta se uit de dureri, și să-mi treaca de urit. Pre cari domni de asemenea îi rog ca să binevoiască a primi mulțămira și recunoștința mea.

Sibiu 14 Martie 1879.

Alecsandru Oltean m. p.,
cleric an. III.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Triest, 28 Martie n. În cel dintău cerc electoral au învins candidații liberalilor austriaci.

Paris, 28 Martie n. „Agence Havas” comunică din Constantinopole: Poarta se învoî cu ocuparea micstă a Rumeliei resăritene.

Roma, 28 Martie n. Camera primă cu 241 contra 88 voturi, ordinea de și a lui Cairoli și Crispi acceptată de guvern, cu privire la politica financiară.

Neapole, 28 Martie n. Curtea de cassatie a respins cererea de nulitate a lui Passanante.

London, 28 Martie n. Guvernul declară în camera de jos: El nu primă nici o scire, că pertractările cu Iacob Khan ar fi întrerupte și că s'ar fi dat mandat la înaintarea trupelor către Cabul.

Scutari, 28 Martie n. S'a descoperit o conjurațiune albanesă foarte răspîdită, îndreptată contra autorității Sultanului. S'au arestat mulți notabili.

Filipopole, 28 Martie n. Schmidt, directorul financiar din Rumelia resăriteană, a demisionat. Comisiunea internațională a decis a arăta cabinetelor europene, că nu poate duce în îndeplinire articolul 19 al tractatului din Berlin.

Constantinopole, 28 Martie n. Sultanul a retras Beratul Hassu, din care cauză Khereddin demisionă.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Genesa evangeliilor *)

(Studiu biblic)

Ἐγενετὴ τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.

Partea cea mai însemnată a s. scripturi este fără îndoială aceea, care tractează despre viața pămînteană a lui Iisus Christosul, adecă cele patru Evanghelii ¹⁾. Cetînd cu oare care atențiune aceste 4 scrieri, aflăm în trînsese două contraste de mare însemnatate. O consonanță admirabilă de o parte, și o disonanță, ce ne pune pe gînduri, de altă parte.

*) Substrat: Dr. Chr. Luthardt, Die Eigenthümlichkeit der vier Evangelien, prelegere ținută în Leipzig 1874.

1) Precum biserica nu s'a pronunțat

O consonanță, întru cât toate Evangeliile ne vorbesc despre același personaj extraordinar, despre aceleși minuni, aceleși fapte minunate, aceeași soarte a acestui gigant, numit Iisus, unic în istoria lumii. Nu numai aceleși fapte, aceleși rezultate, și aceleși soarte, dar chiar aceleși cuvinte aflăm adese-ori în diferitele evanghelii, ca și cum un scriitor ar fi decopiat de pe scrierea celui alalt. Cele patru tablouri ce ne prezintă cei patru evanghelisti ne dovedesc o consonanță până în minuțiosități. Este același portret al lui Iisus Christ.

Privind însă aceste tablouri mai de-aproape, ele ni se înfățișază în o îngrijitoare disonanță. Evangelistii divergează nu numai în espunerea cronologică a faptelor, învțăturilor și întâmplărilor lui Iisus, dar chiar și în espunerea vieții lui. Căci pre când sinopticii (Mateiu, Marcu și Luca) ne descriu viața și învțăturile lui Iisus în Galilea, pre atunci Ioan ne vorbesce despre Iisus ca învțător în Iudea, și în specie în Ierusalim. Cei trei dintăi amintesc numai de o paschă în activitatea învțătoarească a lui Iisus, Ioan din potrivă vorbesce de 3 resp. 4 pasce ²⁾. După Sinoptici se pare că Iisus a învțăt în timp de un singur an, după Ioan doi, resp. trei. Altul este modul de învțătură după Sinoptici, și altul după Ioan: Sinopticii ne deping învțăturile lui Iisus ca nesce învțături populare, ușoare, pline de asemenări, — Ioan din contră ne pune înaintea învțăturilor lui Iisus în un ton filosofic, pline de speculațiuni metafisice.

Alta este icoana lui Iisus după Sinoptici, și alta este cea depinsă de Ioan.

Pre cât este de mare consonanța, pre atât este de mare disonanța dintre Evanghelisti.

Constatat fiind faptul acesta încă de la începutul creștinismului ¹⁾ s'au făcut diferite încercări pentru împăcarea acestor contraste.

1. Cestiunea *disonanței* dintre Sinoptici și Ioan până în timpul mai nou a fost privită ca împăcată în puterea deslușirilor date atât de Clemente alex ²⁾, Fragmentul muratoric ³⁾ și în

hotărît asupra teoriei despre inspirațiune: astfel nu s'a pronunțat nici asupra întrebării că oare are vre-o carte din s. scriptură mai mare autoritate decât alta. Cu toate acestea, ceea ce a și Orogen (în Evang. Ivannis Comm. Tom. 4; edit. Lommatzsch, Berlin 1831), ca cele mai de frunte cărți din s. scriptură sînt Evangeliile (πασῶν τῶν γραφῶν εἶναι ἀπαρχὴν τῆς εὐαγγελίας) este o scumpă credință a creștinilor. Și biserica indirect a întărit părerea lui Orogen dispunînd în ritualul ei ca „Evangeliile” și „Apostolul”, să se citească la liturgie amăsurat „Parasulor” și „Haftarelor” (Dr. Frankel Z. Historisch krit. Studien zu den LXX. Leipzig 1841 I. Bd. I Abthlg pg. 48 seqq) din Testamentul vechiu. Căci precum Pentateuchul este baza Testam. vechiu, astfel Evangeliile sînt baza Testam. nou.

2) Dacă la Ioan 5, 1 este a se ceti ἡ ἑορτή cu Sinait. C. E. F. H. s. a. și prin urmare e a se înțelege „pascha”, Evangelistul vorbesce de 4 pasce 1) 2, 13; 2) 5, 1; 3) 6, 4; 4) 12, 1; dacă însă e a se ceti nearticulat: ἑορτή cu A. B. D. s. a. și aceasta ar eschide serbătoarea pascei, — Evangelistul făcînd alusiune la rusali (Cyril. Chrysost. s. a.) ne dă să înțelegem că între călătoria lui Iisus prin Samaria în luna Decembrie (4, 35) și serbătoarea aceasta a ramas o paschă despre carea dinsul nu vorbesce.

1) Eusebiu VI, 14.

2) La Euseb. I. c. τὸν μέντοι Ἰωάννην ἑσχατὸν συνιδόντα, ὅτι τὰ σωματικὰ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις δεδήλωται, προτραπέντα ὑπὸ τῶν γνωρίμων, πνεύματι δεοφωρηθέντα, πνευματικὸν ποιῆσαι εὐαγγέλιον.

3) Iohannes ex discipulis cohortantibus condiscipulis et episcopis suis dixit: Coniungate mihi hodie triduo et quid cuique fuerit revelatum Andreae ex Apostolis. Eadem noctae revelatum Andreae ex Apostolis ut recognoscantibus cunctis Iohannes suo nomine cuncta describeret

consonanță cu Augustin ⁴⁾ (că Ioan a scris Evangelia ca întregire a sinopticilor), cât și a celor date de Ireneu ⁵⁾ și Hieronim ⁶⁾ (după cari Ioan ar fi scris Evangelia spre combaterea lui Kerinth).

Critica modernă respingînd acele deslușiri, și neputînd sau nevoind să pună altele în loc, a fost necesită să și pună marea întrebare: care din cele două rapoarte despre viața lui Iisus are valoare istorică, cea a Sinopticilor, sau cea a lui Ioan?

Învțății de la universitatea din Berlin cu Schleiermacher în frunte au răspuns la această întrebare cu „Ioan”. Ei reduc istorisirile Sinopticilor cu minunile și demnologia lor la simple mituri.

Dar punîndu-se odată această întrebare cu drept cuvînt „mare”, tot cu același drept se putea răspunde cu contrariul. Profesorii dela universitatea de Tübingen, cu capul lor Baur Chr. la rîndul lor au susținut că Ioan este o ficțiune, și la Sinoptici aflăm istoricitatea. Cuventul cel grav al scoalei acesteia este: dacă din două rapoarte despre unul și același eveniment unul se arată tendențios, altul obiectiv-naiv, istoricitatea este pentru cel din urmă. Evangelia după Ioan este tendențioasă, prin urmare este neistorică, pre când naivitatea și obiectivitatea Sinopticilor este evidentă.

Astfel, din un pas greșit, de o parte au cercat a surpa unii de alta alții la basa creștinismului; căci cu istoricitatea evangheliilor se susține și cade temelia creștinismului ⁷⁾.

(Va urma).

4) Tractatus in Iohannem 36.

5) advers. haeres. III, 1.

6) de viris illustr. c. 9.

7) I Corrint. 15, 14, 17.

Bursa de Viena

din 28 Martie n. 1879.

London	116 95
Argent	—
Galbin	5 53
Napoleon d'aur (poli)	9 31

Economic.

Brașov, 21 Martie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.40—5.90; Grâu secăret fl. 3.70; Săcară fl. 3.—3.50; Orz fl. 3.60—3.80; Ovăs fl. 2.15—2.25; Cneuz fl. 3.50; Mălaiu fl. 4.10; Mazere fl. 5.35; Lintell, 8.80; Fasole fl. 3.40 Sămînță de cânepă fl. 5.10—Cartofi fl. 2.—; pro chilo: carne de vită 40 cr., carne de porc 40 cr.; carne de oaie 24 cr.; Său de bovine pro aspect fl. 32; (pro 100 chilo: topit 42 fl.)

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 21 Aprilie și 26 Maiu imob. lui Iosif Popa în Tohanul-romănesc; în 21 Aprilie și 26 Maiu imob. lui Zacharie Parvescu în Brașov; în 22 Aprilie și 27 Maiu imob. lui Nicolau și Elena Cătană în Brașov (trib.); în 15 Aprilie și 15 Maiu imob. lui Ioan Panga în Racovița (trib. Sibiu); în 23 Aprilie și 23 Maiu imob. lui Fresina Zugrov în Teuș (judec. cerc. Aind); în 16 Aprilie și 16 Maiu imob. lui Alecsandru Kanyha în Borosneu (judec. cerc. S. Szt György); în 5 Aprilie imob. Mariei lui Dumitru Isceru în Ciopea (judec. Hateg); în 19 Aprilie și 19 Maiu imob. lui Andreas Dani în Vicză (judec. cerc. Gherla); în 16 Aprilie și 16 Maiu imob. Regina Zuker în Sighisoara (judec. cerc.); în 1 Maiu imob. lui Ioan Ianco în Agrebici (trib. Cluj); în 10 Aprilie imob. lui Carol Pfaff în Răsnov (trib. Brașov); în 30 Aprilie și 6 Iunie imob. lui Samuil Raduly și soți în Udvarfalău (trib. M. Vászahely); în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Luca Negru în Tranis; în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. rămasului după Sima Ilesin în Rogoșel (judec. cerc. Hoghin); în 7 Aprilie și 8 Maiu imob. rămasului după Abraham Israel în Samfalău (jud. cerc. Szt Martin); în 25 Aprilie imob. Michail Abrutan și soți în Gestragie (trib. Cluj); în 7 Aprilie imob. d-nei Rosa Bălintfy în Nemor (judec. cerc. Gherla); în 5 Aprilie imob. rămasului după Iosif Koch în Sibiu (trib.); în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Ioan Piriș și soți în Tranis; în 12 Aprilie și 12 Maiu imob. lui Mofteiu Negru (judec. cerc. Hoghin).

*) Noi nu sîntem de părerea aceasta. Red.